ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004 *2009*

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ
2004/0201(AVC)

7.2.2005

****

ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΣΤΑΣΗΣ

σχετικά με την πρόταση απόφασης για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, πρωτοκόλλου στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, αφετέρου, για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, όσον αφορά τη συμμετοχή, ως συμβαλλομένων μερών, της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας, κατόπιν της προσχώρησής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση
(12585/2004 – COM(2004)0596 – C6-0247/2004 – 2004/0201(AVC))

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Εισηγητής: Timothy Kirkhope

Υπόμνημα για τα χρησιμοποιούμενα σύμβολα

*	Διαδικασία διαβούλευσης *πλειοψηφία των ψηφισάντων*
**I	Διαδικασία συνεργασίας (πρώτη ανάγνωση) *πλειοψηφία των ψηφισάντων*
**II	Διαδικασία συνεργασίας (δεύτερη ανάγνωση) *πλειοψηφία των ψηφισάντων για έγκριση της κοινής θέσης* *πλειοψηφία των βουλευτών που αποτελούν το Κοινοβούλιο για απόρριψη ή τροποποίηση της κοινής θέσης*
***	Σύμφωνη γνώμη *πλειοψηφία των βουλευτών που αποτελούν το Κοινοβούλιο εκτός από τις περιπτώσεις που μνημονεύονται στα άρθρα 105, 107, 161 και 300 της Συνθήκης ΕΚ και στο άρθρο 7 της Συνθήκης ΕΕ*
***I	Διαδικασία συναπόφασης (πρώτη ανάγνωση) *πλειοψηφία των ψηφισάντων*
***II	Διαδικασία συναπόφασης (δεύτερη ανάγνωση) *πλειοψηφία των ψηφισάντων για έγκριση της κοινής θέσης* *πλειοψηφία των βουλευτών που αποτελούν το Κοινοβούλιο για απόρριψη ή τροποποίηση της κοινής θέσης*
***III	Διαδικασία συναπόφασης (τρίτη ανάγνωση) *πλειοψηφία των ψηφισάντων για έγκριση του κοινού σχεδίου*

(Η ενδεικνυόμενη διαδικασία στηρίζεται στη νομική βάση που πρότεινε η Επιτροπή)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ 5

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....6

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την πρόταση απόφασης για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, πρωτοκόλλου στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, αφετέρου, για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, όσον αφορά τη συμμετοχή, ως συμβαλλομένων μερών, της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας, κατόπιν της προσχώρησής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (12585/2004 – COM(2004)0596 – C6-0247/2004 – 2004/0201(AVC))

(Διαδικασία σύμφωνης γνώμης)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου (COM(2004)0596),

– έχοντας υπόψη τη συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας (12585/2004)[1],

– έχοντας υπόψη την αίτηση του Συμβουλίου για παροχή σύμφωνης γνώμης, σύμφωνα με το άρθρο 300, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, σε συνδυασμό με το άρθρο 300 παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, δεύτερη πρόταση και το άρθρο 310 της Συνθήκης ΕΚ (C6-0247/2004),

– έχοντας υπόψη τα άρθρα 75 και 83, παράγραφος 7, του Κανονισμού του,

– έχοντας υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων (A6-0000/2005),

1. εκδίδει σύμφωνη γνώμη για τη σύναψη της συμφωνίας·

2. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει τη θέση του Κοινοβουλίου στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή και στις κυβερνήσεις και στα κοινοβούλια των κρατών μελών και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας.

[1] Δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί σε ΕΕ.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ι. Ιστορικό

Οι σχέσεις μεταξύ Ελβετίας και Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) είναι ιδιαίτερα στενές όπως αποδεικνύεται εν μέρει από το μεγάλο αριθμό συμφωνιών που υφίστανται ανάμεσά τους[1].

Μετά την απόρριψη εκ μέρους της Ελβετίας της προσχώρησης στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) το 1992, υπεγράφη κατόπιν διαπραγματεύσεων σειρά διμερών συμφωνιών (οι αποκαλούμενες Διμερείς Συμφωνίες Ι) με σκοπό να ελαχιστοποιηθούν οι τυχόν αρνητικές συνέπειες αυτής της απόρριψης. Οι συμφωνίες αυτές κάλυπταν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, τις δια ξηράς μεταφορές, τις εναέριες μεταφορές, τη γεωργία, την έρευνα καθώς και τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο και τις δημόσιες συμβάσεις και τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιουνίου 2002.

Έκτοτε, πάντα κατόπιν διαπραγματεύσεων, εγκρίθηκε δεύτερη δέσμη συμφωνιών (Διμερείς Συμφωνίες ΙΙ). Αυτή η δέσμη περιλαμβάνει εννέα διαφορετικές συμφωνίες που αφορούν την φορολογία των αποταμιεύσεων, τη συνεργασία για την καταπολέμηση της απάτης, τη σύνδεση της Ελβετίας με το κεκτημένο Σένγκεν, τη συμμετοχή της Ελβετίας στους κανονισμούς του Δουβλίνου και Eurodac, το εμπόριο των μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων, τη συμμετοχή της Ελβετίας στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Περιβάλλοντος και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ενημέρωσης και Παρατήρησης για το Περιβάλλον (ΕΙΟΝΕΤ), τη συνεργασία σε ζητήματα στατιστικής, τη συμμετοχή της Ελβετίας στα προγράμματα κατάρτισης Media plus και Media και την αποφυγή διπλής φορολογίας για τους συνταξιούχους υπαλλήλους των κοινοτικών θεσμικών οργάνων.

Στις 26 Οκτωβρίου 2004 υπεγράφησαν εννέα συμφωνίες. Το Κοινοβούλιο καλείται τώρα να γνωμοδοτήσει για τη σύναψη αυτών των συμφωνιών.

ΙΙ. Το υπό εξέταση πρωτόκολλο

Το πρώτο πακέτο διμερών συμφωνιών που υπεγράφη με την Ελβετία περιελάμβανε συμφωνία για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων[2]. Η συμφωνία αυτή, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουνίου 2002, θέσπιζε την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων μεταξύ της ΕΕ και της Ελβετίας βάσει ορισμένων μεταβατικών διατάξεων. Μέχρι τις 31 Μαΐου 2007, θεσπίζει ποσόστωση πολιτών της ΕΕ που θα μπορούν να αποκτήσουν μακρόχρονη άδεια διαμονής (ισχύος άνω του ενός έτους) στην Ελβετία. Αυτή η ποσόστωση των 15.000 ατόμων ετησίως καλύφθηκε πλήρως τα πρώτα δύο έτη. Η Ελβετία το εξηγεί αυτό τονίζοντας το μεγάλο αριθμό ανθρώπων που μέχρι τούδε ζούσαν κοντά στα σύνορά της αλλά εργαζόντουσαν στην Ελβετία και οι οποίοι έχουν πλέον μετακομίσει εντός των συνόρων της. Ταυτόχρονα, η ποσόστωση των 115.000 αδειών διαμονής για περιόδους από τέσσερις έως δώδεκα μήνες ετησίως έχει καλυφθεί μόνον κατά 50%. Η συμφωνία αυτή λειτουργεί σε γενικές γραμμές κατά τρόπο ικανοποιητικό και χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα.

Η συμφωνία για την ελεύθερη κυκλοφορία αποτελεί τη μόνη που δεν ίσχυσε αυτόματα και για

[1] Βλέπε http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/switzerland/doc/bilat.htm
[2] ΕΕ L 114 της 30.04.2002, σελ. 6.

τα νέα κράτη μέλη μετά από τη διεύρυνση της ΕΕ το Μάιο του 2004. Κατά συνέπεια, η Ελβετία και η ΕΕ χρειάστηκε να διεξαγάγουν διαπραγματεύσεις προς σύναψη πρωτοκόλλου της συμφωνίας με το οποίο επεκτείνεται η εφαρμογή της στα νέα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βάσει του πρωτοκόλλου, η Ελβετία μπορεί να διατηρήσει ποσοτικούς περιορισμούς για τους μισθωτούς και ανεξάρτητους εργαζομένους από την Τσεχία, την Εσθονία, τη Λεττονία, τη Λιθουανία, την Ουγγαρία, την Πολωνία, τη Σλοβενία και τη Σλοβακία που ζητούν άδεια διαμονής άνω του έτους και για περιόδους από τέσσερις μήνες έως ένα έτος[1]. Κατ' αρχήν, οι ποσοστώσεις αυτές θα ισχύσουν για τρία έτη (μέχρι τις 31 Μαΐου 2007) αλλά θα μπορούν να παραταθούν για άλλα δύο έτη (μέχρι τις 31 Μαΐου 2009). Σε περίπτωση «σοβαρών διαταραχών της αγοράς εργασίας ή σχετικής απειλής» μπορούν να διατηρηθούν οι ποσοστώσεις για τον περιορισμό της πρόσβασης μέχρι τις 30 Απριλίου 2011. Καθ' ολόκληρη την περίοδο 2005/2011, οι ποσοστώσεις των νέων αδειών διαμονής θα αυξάνονται (από 900 σε 3.000 μακροπρόθεσμες άδειες και από 9.000 σε 29.000 βραχυπρόθεσμες άδειες)[2].

Το πρωτόκολλο ακολουθεί συνεπώς το πρότυπο της φόρμουλας που ίσχυσε για τα παλαιά και τα νέα κράτη μέλη της ΕΕ[3]. Χρησιμοποιώντας όμως ένα σύστημα ποσοστώσεων, η Ελβετία χορηγεί αμέσως πρόσβαση στο πλαίσιο των ετήσιων ποσοστώσεων.

Το πρωτόκολλο προβλέπει επίσης το δικαίωμα της Ελβετίας να διατηρεί κατά τη μεταβατική περίοδο ελέγχους όσον αφορά την προτεραιότητα των εργαζομένων που ενσωματώνονται στην τακτική αγορά εργασίας και τους μισθούς και τους όρους εργασίας που ισχύουν σε υπηκόους κάθε άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους. Οι ίδιοι έλεγχοι μπορούν να διατηρηθούν για άτομα που παρέχουν υπηρεσίες στους κάτωθι τέσσερις τομείς: δραστηριότητες παροχής φυτοκομικών υπηρεσιών· κατασκευές και συναφείς κλάδοι· δραστηριότητες στον τομέα της ασφάλειας· και βιομηχανικοί καθαρισμοί.

Το παράρτημα Ι περιλαμβάνει μεταβατικά μέτρα για την αγορά γης και δευτερεύουσας κατοικίας που είναι ουσιαστικά τα ίδια με τα περιεχόμενα στις πράξεις προσχώρησης. Τα παραρτήματα ΙΙ (Συντονισμός των Συστημάτων Κοινωνικής Ασφάλισης) και ΙΙΙ (Αμοιβαία Αναγνώριση Επαγγελματικών Προσόντων) προβλέπουν τεχνικές προσαρμογές.

Η παρούσα συμφωνία για την ελεύθερη κυκλοφορία απαιτεί, όπως και οι πρώτες διμερείς προτάσεις τη σύμφωνη γνώμη του Κοινοβουλίου.

---

[1] Δεν ισχύουν περιορισμοί σε υπηκόους της Μάλτας και της Κύπρου.

[2] Για την περίοδο 2011-2014, μπορεί να εφαρμοστεί η διασφαλιστική ρήτρα της υφισταμένης συμφωνίας (άρθρο 10.4).

[3] Μετά από τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε 25 μέλη την 1η Μαΐου 2004, υπάρχουν μεταβατικές περίοδοι που περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων των νέων κρατών μελών, ως εκτίθεται στην περί Εντάξεως Συνθήκη. Μέχρι το Μάιο 2006, καθένα από τα παλαιά 15 κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν εάν θα ανοίξουν πλήρως την αγορά εργασίας τους στους εργαζομένους των νέων κρατών μελών ή εάν θα θεσπίσουν περιοριστικά μέτρα. Μετά από αυτή τη διετία, τα εν λόγω κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή εάν προτίθενται να συνεχίσουν την επιβολή των περιοριστικών τους μέτρων για περίοδο έως τριών ετών ή εάν θα εφαρμόσουν το νομικό καθεστώς της 'ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων'. Τα μεταβατικά μέτρα θα παύσουν, κατ' αρχήν, να ισχύουν πέντε έτη μετά από την ένταξη, αλλά τα εν λόγω κράτη μέλη δύνανται να ζητήσουν από την Επιτροπή διετή παράταση εφόσον αντιμετωπίζουν σοβαρές διαταραχές στην αγορά εργασίας τους.

III. Η συζήτηση στην Ελβετία

Όπως και άλλα «παλαιά» κράτη μέλη, η Ελβετία συζήτησε το εάν η επέκταση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας στους πολίτες των νέων κρατών μελών θα προκαλούσε παραμορφώσεις της αγοράς εργασίας, ιδίως με το ντάμπιγκ μισθών. Προς αντιμετώπιση αυτών των ανησυχιών εγκρίθηκε νόμος με συνοδευτικά μέτρα.

Είναι όμως πιθανή η διεξαγωγή σχετικού δημοψηφίσματος στην Ελβετία. Στην περίπτωση αυτή, το δημοψήφισμα θα διεξαχθεί στις 25 Σεπτεμβρίου 2005[1]. Δημοσκόπηση που δημοσιεύτηκε τον Ιανουάριο του 2005 κατέδειξε ότι το 52% των ψηφοφόρων υποστηρίζει την επέκταση της συμφωνίας για την ελεύθερη κυκλοφορία, ενώ το 30% είναι αντίθετο και το 18% αναποφάσιστο[2].

Οι συνέπειες σε περίπτωση απόρριψης του πρωτοκόλλου θα είναι σοβαρές. Για την ΕΕ θα προκύψει μία κατάσταση στην οποία οι πολίτες της θα αντιμετωπίζονται με δύο μέτρα και σταθμά: οι πολίτες των κρατών που ήσαν μέλη πριν από τη διεύρυνση θα χαίρουν ελεύθερης κυκλοφορίας, ενώ οι πολίτες των νέων κρατών μελών όχι. Κάτι τέτοιο θα προκαλούσε επιπλοκές. Κατά συνέπεια, η ΕΕ θα μπορούσε, π.χ., να αποσυρθεί από την αρχική συμφωνία για την ελεύθερη κυκλοφορία και οι Διμερείς Συμφωνίες Ι, εξαιτίας ειδικής ρήτρας τους, θα έπαυαν να ισχύουν.

IV. Η θέση του εισηγητή

Ο εισηγητής χαιρετίζει την επέκταση της συμφωνίας επειδή πιστεύει ότι και οι δύο πλευρές θα κερδίσουν τα μέγιστα.

Η Ελβετία κερδίζει, όπως και τα κράτη μέλη της ΕΕ, από την πρόσφατη διεύρυνση. Από πολιτικής απόψεως, κερδίζει ενισχυμένη δημοκρατική σταθερότητα στη γεωγραφική της περιοχή. Από οικονομικής απόψεως, κερδίζει από μια ευρύτερη εσωτερική αγορά, στην οποία η ελεύθερη κυκλοφορία αποτελεί σημαντικότατο στοιχείο.

Η παρούσα συμφωνία θα διευκολύνει κατά πολύ την αποστολή Ελβετών υπαλλήλων στα νέα κράτη μέλη, στα οποία δρουν ήδη πολλές επιχειρήσεις που εδρεύουν στην Ελβετία. Ταυτόχρονα, οι πολίτες των νέων κρατών μελών μπορούν πλέον να προσλαμβάνονται ευκολότερα από Ελβετικές επιχειρήσεις. Από ελβετικής απόψεως, οι εκπρόσωποι ενώσεων επιχειρηματιών παρατηρούν ότι υπάρχει ζήτηση εργατικού δυναμικού, ιδίως στους τομείς του τουρισμού, της γεωργίας και της υγειονομικής περίθαλψης. Επιπλέον, υπολογίζεται ότι, κατά τη στιγμή της λήξης της ισχύος των μεταβατικών διατάξεων, η δημογραφική αλλαγή στην Ελβετία θα προκαλέσει μείωση του ενεργού εργατικού δυναμικού της.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ κερδίζουν από το πρωτόκολλο, επειδή οι πολίτες των νέων κρατών

[1] Δημοψήφισμα για το Schengen / Δουβλίνο θα διεξαχθεί στις 5 Ιουνίου 2005.
[2] Η δημοσκόπηση 1.005 ατόμων διεξήχθη από το ερευνητικό ινστιτούτο Isopublic και δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα SonntagsBlick.

μελών μπορούν αμέσως να ζητήσουν άδειες διαμονής στα πλαίσια της ετήσιας ποσόστωσης. Μακροπρόθεσμα, όλοι οι πολίτες της ΕΕ και της Ελβετίας θα χαίρουν της δυνατότητας της ελεύθερης κυκλοφορίας.

Για όλους αυτούς τους λόγους, ο εισηγητής υποστηρίζει τη συμφωνία και συστήνει την παροχή σύμφωνης γνώμης.